

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/147/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2314209479
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 04. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2017:2314209479.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej v právnej veci žalobcu: CD Consulting, s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, Praha 1, Česká republika, IČO: 26 429 705, zast.: Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, proti žalovanému: R. X., nar. XX.X.XXXX, bytom E. XXX, V., o zaplatenie zmenkovej sumy 814,87 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Galanta zo dňa 13. novembra 2015, č.k. 15C/168/2014-39, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **r u š í** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol návrh žalobcu na uplatnenie voči žalovanému pohľadávky zo zmenky podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu a s cezhraničným charakterom.

2. Rozhodnutie s použitím čl. 2 ods. 1, čl. 3 ods. 1, čl. 4 ods. 1, čl. 5 ods. 2,3, čl. 7 ods. 1,2,3, čl. 19 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, čl. 16 bodu 2 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001, čl. I. § 75, § 11 ods. 1, 5 ods. 1, § 48 ods. 1 bodu 2, § 33 ods. 1, 2, § 34 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch, § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 142 ods. 1 O.s.p. odôvodnil tým, že na podklade vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh je nedôvodný. V konaní mal preukázané, že žalobca je obchodnou spoločnosťou so sídlom na území Českej republiky, žalovaný ako fyzická osoba má bydlisko na území Slovenskej republiky. Uplatnená zmenka bola vystavená na území Slovenskej republiky, kde je i platobné miesto. Predmetom konania je cezhraničný spor v zmysle čl. 3 bodu 1 nariadenia Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, nakoľko žalobca má sídlo v Českej republike, teda v členskom štáte inom ako v členskom štáte súdu, konajúceho vo veci. Hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky Okresnému súdu v Galante nepresahuje 2 000,- Eur bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov, a preto sa podľa čl. 2 bodu 1 nariadenia Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, na tento spor uplatňuje nariadenie Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Žalovaný má bydlisko v obvode Okresného súdu Galanta, ktorý je z tohto dôvodu v zmysle uvedeného nariadenia príslušným súdom na konanie vo veci. Takto určená právomoc súdu je i v súlade s čl. 16 bodu 2 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22.12.2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach. Dotknutá zmenka bola vystavená podľa slovenského práva, miesto vystavenia i platobné miesto sa nachádzajú na území Slovenskej republiky. Vzhľadom k tomu sa žalované vzájomné majetkové vzťahy účastníkov konania spravujú právnym poriadkom Slovenskej republiky. Použitie právneho poriadku Slovenskej republiky v súlade s § 10 a § 11 zák. č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení

neskorších predpisov zodpovedá rozumnému usporiadaniu záväzkového vzťahu účastníkov konania. Iná dohoda účastníkov konania o voľbe rozhodujúceho práva v konaní preukázaná nebola.

3. Z vyjadrenia žalobcu malo vyplynúť, že predložená zmenka je vistazmenkou. Súd preskúmal zmenku z pohľadu jej splatnosti, pričom dospel k záveru, že ide o vlastnú zmenku, ktorá má uvedené dve možnosti splatnosti, čo spôsobuje jej absolútnu neplatnosť z dôvodu jej neurčitosti. Neurčitý údaj splatnosti zmenky je spôsobený zápsmi údajov na zmenke, keď zo zápisu „zaplatím za túto zmenku pri predložení“, je uvedená splatnosť na nahliadnutie a z údaju „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ je uvedená splatnosť na určitý čas. Súd nemohol považovať tento údaj za predĺženie lehoty v zmysle § 34 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch, keďže tento údaj vzbudzuje pochybnosť o druhu splatnosti zmenky. Ak by vystaviteľ zmenky mal vôľu predĺžiť lehotu na videnie zmenky, údaj mal správne znieť „na platenie predložiť v lehote do 4 rokov od vystavenia“. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 1 Obdo 59/2010 zo dňa 26.01.2011, ktorý jednoznačne skonštatoval, že ak sú v zmenke uvedené dve rozdielne určenia splatnosti (na videnie a do štyroch rokov od vystavenia), spôsobuje to jej neplatnosť, a to s poukazom na ust. 33 ods. 2 zák. č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch, v znení neskorších predpisov. Z uvedeného je zrejmé, že pri uplatňovaní zmenkového práva sa uplatňuje prísny formalizmus. Z týchto dôvodov súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

4. O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 142 ods. 1 O.s.p. a i keď mal žalovaný vo veci plný úspech nepriznal mu náhradu trov konania, pretože si jednak trovy konania neuplatnil a zo spisu súd zistil, že mu doposiaľ žiadne trovy nevznikli.

5. Proti tomuto rozsudku v celom rozsahu podal prostredníctvom právneho zastúpenia žalobca, ktorý odvolaciemu súdu navrhol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, že návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie a prizná mu náhradu trov odvolacieho konania. Ako odvolacie dôvody uplatnil dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. a), b) a f) O.s.p., pričom argumentoval tým, že napadnuté rozhodnutie je prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Táto prekvapivosť vyplýva zo skutočnosti, že žalovaný uplatnený nárok nepoprel, no napriek tomu súd prvého stupňa uplatnený nárok zamietol, ale najmä vyplýva z rozporu napadnutého rozhodnutia s konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Prvostupňový súd dospel k záveru, že zmenka je neplatná pre neurčitý údaj splatnosti, ktorý má vyplývať z údajného rozporu medzi na zmenke napísaným údajom „zaplatím za túto zmenku pri predložení“ a údajom „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“. V zmysle čl. I § 33 zák. č. 191/1950 Zb. môže byť splatnosť zmenky určená len štyrmi spôsobmi predpokladanými zákonom, inak je zmenka ničotná (neplatná). Jedným zo spôsobom splatnosti zmenky je splatnosť na videnie (tzv. vista zmenka). Zákon explicitne neudáva, akým spôsobom sa má doložka uviesť. Spôsob uvádzania doložiek splatnosti bol zaužívaný v zmenkovej doktríne už desaťročia, pričom rozhodujúca je judikatúra po roku 1930, odkedy sa datuje platná právna úprava. Je zaužívané pri vista zmenkách používať na označenie údaju zročnosti údaj najmä nasledovanými slovnými vyjadreniami: „na predloženie“, „po predložení“, „pri predložení“, „na videnie“. Je nesporné, že údaj, ktorý je uvedený na predloženej zmenke ako údaj splatnosti „pri predložení“, je tradičný údaj, ktorý sa používa ako údaj splatnosti pri vista zmenke, t.j. zmenke splatnej na videnie. V zmysle čl. I § 34 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. zmenku splatnú na videnie je potrebné predložiť na platenie do jedného roka od dátumu vystavenia. Vystaviteľ môže lehotu na platenie predĺžiť alebo skrátiť. Predĺženie lehoty na platenie sa na zmenke musí uviesť. Opätovne ani v tomto prípade nie je v zákone explicitne uvedené, ako sa má údaj o predĺžení, resp. skrátení lehoty uviesť. Dôležité je, aby bol údaj dostatočne určitý. Je potrebné mať zároveň na zreteli, že zmenka predstavuje abstraktný záväzok, stelesňuje právo samé osebe, je zo zákona prevoditeľná indosamentom, a preto sa pri posudzovaní podstatných náležitostí vyžadujú príslušné kritériá. V tejto veci je na zmenke uvedené „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“. Pri jazykovom výklade uvedeného je celkom zrejmý význam slova „na platenie“, „predložiť“. Na základe uvedených výkladových pravidiel je možné vyvodiť, že zmenka má byť predložená počas obdobia štyroch rokov od vystavenia, tzn. že uvedený údaj vymedzuje časový úsek, odkedy má byť zmenka predložená na platenie. Tento posudzovaný údaj logicky zodpovedá účelu vymedzenia lehoty na predloženie vista zmenky na platenie v súlade s čl. I § 34 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. Odvolateľ sa preto nestotožňuje so záverom, že v údaji predlžujúcom lehotu na platenie by mala byť ešte uvedená doložka „do“, a to tak, že by text mal znieť „na platenie predložiť v lehote do štyroch rokov od vystavenia“, pretože ide o dva rozličné údaje s dvoma rozdielnymi významami z pohľadu zmenkového, teda nejde o vnútorný rozpor zmenky. Prvý z nich určuje údaj zročnosti zmenky,

t.j. podľa neho zmenku charakterizujeme a o aký typ ide z hľadiska zročnosti, druhý z nich určuje obdobie, v rámci ktorého môže byť zmenka predložená na platenie. Pokiaľ ide o argument v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.1.2001 sp. zn. 1Obdo 59/2010, tak o túto skutkovú situáciu sa v danom prípade nejedná a preto nie je možné argumentovať predmetným rozhodnutím. Odvolateľ na záver poukázal na to, že záver súdu prvej inštancie je nesprávny a vyplýva z nesprávneho právneho posúdenia veci. V tejto súvislosti poukázal aj na uznesenia viacerých krajských súdov SR.

6. Žalovaný odvolací návrh nepodal, k doručenému odvolaniu žalobcu sa písomne nevyjadril.

7. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), účinného od 01.07.2016, ktorým bol zrušený doterajší zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, pričom podľa § 470 ods. 1 C.s.p. ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku - ďalej len CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 v čase podania účinného OSP, aktuálne § 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 201 OSP, akt. § 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 201 a 202 OSP, akt. § 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 205 ods. 1 OSP, akt. § 127 a § 365 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. a/, c/, f/ OSP, ktoré má ekvivalent v § 365 ods. 1 písm. b/, e/, h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie nie je správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho zrušenie v zmysle § 389 ods. 1 písm. c) CSP a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie v zmysle § 391 ods. 1 CSP.

9. Podľa § 389 Zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len CSP), odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

10. Podľa § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu do ktorého právomoci vec patrí.

11. Podľa § 391 ods. 2 CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

12. Podľa § 391 ods. 3 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a vráti mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je povinný v odôvodnení rozhodnutia uviesť aj to, ako má súd prvej inštancie vo veci ďalej postupovať.

13. Predmetom konania pred súdom prvej inštancie je návrh na uplatnenie pohľadávky podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len nariadenie). Na jeho základe sa žalobca domáhal zaplataenia uvedenej zmenkovej sumy s príslušenstvom a trov konania. Podľa predloženého návrhu je žalobca ako indosatár nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný, pričom indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrená doložkou „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“. Indosant predložil zmenku na zaplataenie, lebo vystaviteľ pohľadávku doposiaľ neuhradil.

14. Žalobca v odvolaní namietal vadu konania spočívajúcu v prekvapivom rozhodnutí súdu prvej inštancie, čo považoval za vadu konania spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom. Odvolací súd preto predtým, ako preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, skúmal, či konanie bolo zaťažené vadou namietanou žalobcom.

15. Odvolací súd k tejto argumentácii uvádza, že i keď vo všeobecnosti súčasné procesné predpisy prenechávajú do značnej miery smerovanie konania v dispozícii účastníka (zvyšujúci sa dôraz na dispozitívnosť a kontradiktórnosť konania), nemožno pripustiť, aby sa súdy dostali do postavenia, aby len

automaticky vydávali exekučné tituly vychádzajúce iba z formálnych náležitostí podkladov rozhodnutia. Takýto prístup by bol v príkrom rozpore so statusovým zákonom sudcov, ust. § 2 ods. 2 z.č. 385/2000 Z.z., v ktorom je zakotvené právo aj povinnosť sudcov byť pri výkone svojej funkcie nezávislý, zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhodovať nestranné a spravodlivo. Preto, v akokoľvek formalizovanom procesnom postupe musí súd dbať, aby neprestal byť orgánom ochrany práv. Práve takéto postavenie súdu je nevyhnutným atribútom právneho štátu a spravidla je vyjadrené v procesných ustanoveniach predpisov stanovujúcich ich základné princípy vychádzajúce z hodnotových základov spoločnosti. V prípade Nariadenia je to jednoduchý odkaz na spravodlivosť ako vodiaci princíp, na ktorý priamo odkazuje v bode 1 Preambuly. Nebolo by možné považovať za spravodlivé také rozhodnutie, ktoré by súd vydal napriek závažným principiálnym pochybnostiam o dôvodnosti uplatneného nároku iba preto, že bol dodržaný procesný postup, ktorý sám o sebe dovoľuje uplatnenému nároku vyhovieť.

16. Odvolací súd v konaní nezistil, žeby pred súdom prvej inštancie došlo k vadám v postupe súdu podľa čl. 7 ods. 1 Nariadenia pri posudzovaní procesných otázok v priebehu konania. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie doručil žalovanému dňa 19.03.2015 návrh na začatie konania spolu s tlačivom C na odpoveď a následne vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania zverejneným vyhlásením rozsudku dňa 06.08.2015. Tento postup konania žalobca nenamietal, ale z obsahu odvolania vyplýva, že namietal zamietnutie žaloby napriek tomu, že žalovaný nárok nepoprel. Z tohto vyplýva, že namietal postup súdu spočívajúci v skúmaní zmenky a jeho právne závery, ktoré však nezakladajú vadu konania spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom. Súd prvej inštancie posúdil predmetnú vec podľa ustanovení zák. č. 191/1950 Sb., a preto je odvolací súd toho názoru, že žalobca nemôže tvrdiť, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je prekvapivé, navyše za situácie, že súd prvej inštancie riadne svoje úvahy v napadnutom rozsudku zdôvodnil. Odvolací súd nezistil žiadne vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnutý rozsudok zrušiť, preto pristúpil k meritórnemu prejednávaniu.

17. Zo spisového materiálu odvolací súd zistil, že žalovaný vystavil blankozmenku, ktorú ako vystaviteľ riadne podpísal. Na zmenke je uvedené číslo zmluvy a záväzok žalovaného zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad spoločnosti POHOTOVOST' s.r.o. sumu, ktorú táto spoločnosť doplnila do zmenky. Splatnosť bola dohodnutá údajom „Bez protestu“ a s údajom „Na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že spoločnosť POHOTOVOST', s.r.o. indosovala zmenku na žalobcu, ktorý je zahraničnou právnickou osobou bez uvedenia dátumu. Žalovaný na zmenku žalobcovi nezaplatil žiadnu sumu, preto si žalobca uplatnil voči nemu nielen zaplatenie zmenkovej sumy, vrátane zmluvne dohodnutého úroku 0,25% zo zmenkovej sumy, ale aj zákonný 6% úrok a zmenkovú odmenu. Po doručení žaloby žalobcu na tlačive „A“ spolu s tlačivom „C“ žalovanému, sa tento nevyjadril a nenavrhol ani nariadiť vo veci pojednávanie.

18. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným uplatnenými odvolacími dôvodmi, je posúdiť, či boli splnené podmienky na zamietnutie návrhu z dôvodu neplatnosti zmenky, z ktorej mala vzniknúť žalobcovi uplatnená zmenková pohľadávka, následkom viacerých lehôt splatnosti.

19. Podľa čl. I § 10 zák. č. 191/1950 Sb. zákon zmenkový a šekový - ďalej aj Zmenkový zákon, ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná, vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nedbanlivosťou.

20. Podľa čl. I § 75 zák. č. 191/1950 Sb. vlastná zmenka obsahuje: 1. označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná; 2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu; 3. údaj sročnosti; 4. údaj miesta, kde sa má platiť; 5. meno toho, komu alebo na rad koho sa má platiť; 6. dátum a miesto vystavenia zmenky; 7. podpis vystaviteľa.

21. Podľa čl. I § 33 zák. č. 191/1950 Sb. zmenku možno vystaviť: na videnie, na určitý čas po videní, na určitý čas po dáte vystavenia, na určitý deň. (ods. 1) Zmenky s iným časom sročnosti alebo s postupnou sročnosťou sú neplatné. (ods. 2)

22. Podľa čl. I § 34 ods. 1 zák. č. 191/1950 Sb. zmenka na videnie je sročná pri predložení. Musí byť predložená na platenie do jedného roku od dáta vystavenia. Vystaviteľ môže túto lehotu skrátiť alebo určiť lehotu dlhšiu. Indosanti môžu tieto lehoty skrátiť.

23. Zmenka je cenný papier vydaný v zákonom predpísanej forme a obsahu. Podstatou zmenky je záväzok určitých osôb zaplatiť jej majiteľovi v mieste a čase vyplývajúcom z listiny sumu určenú zmenkou. Každá zmenka musí byť označená slovom „zmenka“, pričom uvedené označenie nie je možné nahradiť iným slovom. Ďalšie náležitosti upravuje zákon podľa druhu zmenky, teda podľa toho, či sa jedná o zmenku vlastnú alebo zmenku cudziu. Zmenku, ako cenný papier na rad, je možné prevádzať rubopisom, čiže indosamentom. Základná právna úprava uvedeného inštitútu je uvedená v zákone č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov. Zmenka má v zásade povahu abstraktného a nesporného záväzku s dôsledkom, že jej majiteľ nemusí preukazovať existenciu a výšku zmenkového dlhu.

24. Pokiaľ ide o zmenku predloženú žalobcom, v tomto prípade ide o zmenku vystavenú na videnie, teda tzv. vista zmenku podľa čl. I § 33 ods. 1 zák. č. 191/1950 Sb. Táto skutočnosť vyplýva z textu zmenkového vyhlásenia žalovaného, ktorý sa zaviazal zmenkovú sumu zaplatiť pri predložení. Aj keď citované ustanovenie čl. I § 34 ods. 1 Zmenkového zákona upravuje povinnosť predložiť zmenku na platenie do jedného roka od dátumu vystavenia, môže ten, kto zmenku vystavil, túto lehotu skrátiť alebo určiť dlhšiu lehotu. Ide o určité rámcové obmedzenie splatnosti tejto zmenky. Majiteľ tak môže v rámci tejto lehoty zmenku predložiť kedykoľvek a musí mu byť ihneď pri predložení preplatená, lebo už samotným predložením sa stáva splatnou. V tomto prípade žalovaný v zmenkovom vyhlásení podľa § 34 ods. 1 Zmenkového zákona určil dlhšiu lehotu na predloženie vista zmenky, a to štyri roky od vystavenia. Zmenka tak obsahuje jednoznačný údaj o tom, že sa jedná o vista zmenku, ktorú oprávnený majiteľ zmenky môže predložiť na platenie do štyroch rokov odo dňa jej vystavenia.

25. Odvolací súd tak odlišne od súdu prvej inštancie uzavrel, že zo zmenky predloženej žalobcom, splatnej na videnie, podľa čl. I § 33 ods. 1 Zmenkového zákona, pretože obsahuje údaj: „Zaplatím za túto zmenku pri predložení...“, jasne vyplýva jedna doba splatnosti 4 roky od vystavenia, ako to vyplýva z textu: „na platenie predložiť do 4 rokov od vystavenia“. Splatnosť zmenky nastáva v momente jej predloženia, pričom predložiť ju bolo možné v súlade s § 34 ods. 1 čl. I. Zmenkového zákona v lehote štyroch rokov od jej vystavenia a až po jej predložení uskutočnenom v lehote štyroch rokov od vystavenia nastáva jej splatnosť. Odvolací súd sa preto nemohol stotožniť so záverom súdu prvej inštancie, že v zmenke sú uvedené dve splatnosti, čo malo spôsobiť jej neplatosť.

26. Odvolací súd ďalej v prejednávanej veci uvádza, že súd prvej inštancie vo veci rozhodol dňa 13. novembra 2015. V zbierke súdnych rozhodnutí SR pod č. 93/2015 je publikované spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia zo dňa 20. októbra 2015 k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa v nasledovnom znení:

I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

- pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offio povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatosť úkonu, v ktorom má nárok základ;
- pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.
- ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu účinnú v čase kedy bola zmenka vystavená.

II. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom...), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť, či nárok na uplatnený zmluvný úrok alebo uplatnený nárok nie je v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

27. Spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí Slovenskej republiky zákonom stanovenom v osobitnom médiu so špeciálnym zameraním a účelom pod R 93/2015. Uvedeným

postupom plnil Najvyšší súd zákonom stanovenú povinnosť dbať o jednotný výklad a jednotné používanie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (§ 16 Zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch). Táto povinnosť mu v súčasnosti vyplýva z ustanovenia § 8 ods. 3 Zákona č. 757/2004 o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. O publikovaní predmetného rozhodnutia bolo rozhodnuté v rámci zákonom upraveného mechanizmu zabezpečujúceho koherentnosť judikatúry (IV. Ú 60/2010). Osobitný proces, výsledkom ktorého bolo publikovanie spoločného stanoviska oboch kolégií v zbierke pod R 93/2015 priznáva tomuto stanovisku osobitný význam. Výklad Najvyššieho súdu, ktorý v ňom podal, nie je síce právne záväzný, avšak fakticky má vysokú vecnú autoritu. I keď judikatúra Najvyššieho súdu nie je formálne záväzná, ipso iure normatívnu silu má a to tak vo vertikálnej línii voči súdom nižších stupňov ako aj v horizontálnej línii medzi jednotlivými senátmi a kolégiami Najvyššieho súdu SR navzájom. Nemožno prehliadať podstatný rozdiel medzi rozhodnutím nepublikovaným v zbierke a rozhodnutím, ktoré bolo na podklade zákonov určenej procedúry navrhovania a schvaľovania osobitným orgánom Najvyššieho súdu uverejnené v zbierke. Pokiaľ nepublikované rozhodnutie Najvyššieho súdu vyjadruje názor členov senátu Najvyššieho súdu v individuálne ním prejednávanej veci, názor vyjadrený v publikovanom rozhodnutí je zároveň zovšeobecňujúcim názorom členov kolégia Najvyššieho súdu, ktoré vždy tvorí viacero senátov. Názor vyjadrený v nepublikovanom rozhodnutí sa v tomto zmysle prípadne (ak vec prejednávajúci senát dospeje k záveru, že sú pre toto splnené podmienky) môže odkloniť, či odchyliť od názoru vyjadreného v publikovanom rozhodnutí, tým ale ešte bez ďalšieho nedochádza k prekonaniu názoru, na ktorom spočíva publikované rozhodnutie.

28. Jednou zo základných zásad práva Európskej únie je zásada, podľa ktorej sú členské štáty povinné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa a zároveň sú povinné zabezpečiť aby sa nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách neuplatňovali resp. neboli záväzné. Aj keď vnútroštátna práva úprava platná do 31.12.2010 umožňovala používať zmenky aj v spotrebiteľskom vzťahu, použitie zmenky ako takej v spotrebiteľskom právnom vzťahu v skutočnosti nebolo v súlade s právom EÚ na ochranu spotrebiteľa. Vnútroštátna práva úprava do 31.12.2010 nezabezpečovala vhodnú ochranu spotrebiteľa na základe Smernice 87/102/EHS v konaní o nároku zo zmenky a zákonodarcia túto skutočnosť zmenil až zrušením dovtedajšieho zákona o spotrebiteľských úveroch číslo 258/2001 Z.z. a prijatím nového Zákona č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného od 01.01.2011. Zmenkové právo ako také v súdnom konaní znevýhodňovalo žalovaného zmenkového dlžníka aj keď podľa článku 7 odsek 1, odsek 2 Ústavy SR právo EÚ má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, vnútroštátna práva úprava, ktorá umožnila za istých okolností do 31.12.2010 zmenky používať aj v spotrebiteľských vzťahoch mohla byť posúdená ako nepoužiteľná. Na podklade takejto úvahy by bolo možné dospieť aj k právnomu záveru o tom, že z takej zmenky nemohol vzniknúť platný zmenkový záväzok.

29. Zákon č. 191/1950 Sb. a Občiansky súdny poriadok reagovali na prijaté rozhodnutie zákonom č. 438/2015 Z.z. účinným od 23.12.2015. Doplnil v článku II zákon č. 191/1950 Sb. v § 17 ods. 1 o novú vetu a doplnil odsek 2. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že ak je žalovaným zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou, možno majiteľovi robiť námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystavovateľovi alebo k predošlým majiteľom vždy. V konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky sa z úradnej povinnosti prihliada na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa odseku 1, ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho záväznosť zo zmluvy vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou. Poznámka pod čiarou odkazuje príkladom na § 52 OZ, § 5a Zákona č. 250/2007 Z.z.. Tento zákon v článku I zmenil a doplnil O.s.p. § 79 o odseky 3, 4, § 114 odsek 2 O.s.p., v ktorých upravil náležitosti v návrhu na začatie konania pri nároku uplatnenom zo zmenky a sankciu za nesplnenie povinnosti spočívajúcej v posudzovaní nároku titulom spotrebiteľskej zmluvy a poučenie žalovaného o možnosti uplatňovania námietok.

30. Rešpektovanie výlučne abstraktného charakteru zmenky je neprijateľné vo svetle judikatúry Súdneho dvora EÚ, ktorý vyslovil všeobecnú zásadu o špecifikách súdneho konania prebiehajúceho v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom; súdy musia zabezpečiť spotrebiteľom právnu ochranu podľa ustanovení Smernice rady č. 93/13/EHS čo potvrdzuje aj článok 14 Smernice rady č. 87/102/EHS. Ak totiž pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemal možnosť zhodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, išlo o zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. Abstraktný charakter zmenky bol spochybnený v ustanovení § 4 ods. 6 Zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy o úvere, podľa ktorého bolo v

súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby zakázané splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smel podľa zákona prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak šlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú resp. vyplnenú s veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmel prijať a bol povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platilo aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenie práv zo zmenky.

31. Čo sa týka dohody o vyplňovacom práve zmenky táto, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, mala by byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre spotrebiteľa. Neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v oblasti spotrebiteľských právnych vzťahov mu nemôže byť na ujmu. V tejto súvislosti je právne významné aj ustanovenie § 54 ods.1, 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Ak ide o také dojednanie o zmenke, ktoré nezohľadňuje právne predpisy na ochranu spotrebiteľa ide o dojednanie v rozpore s ustanovením § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a na podklade takéhoto dojednania zmenka nemohla byť platne vystavená a ani platne indosovaná.

32. Z vyššie uvedeného stanoviska uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí Slovenskej republiky 8/2015 pod číslom 93 vyplýva, že súd môže aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky, preskúmať a posúdiť nárok na uplatnený zmenkový úrok, či tento nie je uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, vzhľadom na jeho výšku teda platnosť dohody o zmenkovom úroku súd skúma ex offo.

33. Podľa názoru odvolacieho súdu, pokiaľ súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie len na aplikácii ustanovení zákona č. 191/1950 Sb. bez toho, aby skúmal nekalú povahu či neprípustnosťou uplatneného nároku a ex offo zabezpečil prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ, hoci zo skutkových okolností danej veci vyplýva, že vystaviteľom zmenky je spotrebiteľ, nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu v dôsledku čoho nedostatočne zistil skutkový stav.

34. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 391 ods. 1 CSP), v ktorom bude povinnosťou súdu prvého stupňa postupovať v zmysle prijatého stanoviska Najvyššieho súdu SR č. 93/2005 a v prvom rade vyriešiť platnosť právneho úkonu (zmluvy), v ktorom má uplatnený nárok základ a to oboznámením sa s obsahom zmluvy, ktorá je na zmenke špecifikovaná číslom, prípade s inými listinami týkajúcimi sa záväzkového vzťahu medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným. Po doplnení dokazovania v naznačenom smere, v potrebnom rozsahu jeho výsledky riadne vyhodnotí a vo veci opätovne rozhodne, pričom rozhodnutie náležite v súlade s ustanovením § 220 CSP odôvodní. V novom rozhodnutí rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

35. Uvedené rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP). Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).